

Tas Latweeschu lauschu draugs.

1833. 1. Septbr.

35ta lappa.

Jaunas sīnas.

No Pehterburgas. (21. August.) Muhsu augsti zeenigs Keisers 19tā August us ihšu laiku irr aisbrauzis us Wahz'-semmi, tur ar Wahz' Keiseru un ar Pruhfchu Rehniāu sanahkt.

No Danziges pilssehtas, Pruhfchu semmē. Tur taggad seels ffunsteneeks, kam wahrds Oppmann, wehl ffunstigaku laiwu irr isdohmajis, ne kà tas ugguns-kuggis irr. Šchi laiwa gan tàpatt bes aireem, bes sehgeteem un bes mastā kohka eet, bet winnai arri paschi tee twaiki naw waijadsiģi, bes kurreem tatschu ugguns-kuggis ne warr eet wifs. 30tā Juhni ffunsteneeks lihds ar labbu teesu pilssehtneeku ar sawu jaunu laiwu sesch stundās par prohwi us paschu juhru irr braufajis. Wifsi uesteiz, ka brangi eetoht, bet meisteris wehl newee-nam zilwekam naw fazzijis, us kahdu wifsi scho laiwu effoht fataifijis, ka ta tik weegli pahr pascheem wilneem warr fkreet. Selgā gaddijahs, ka Ealenderu kuggis tai nahje garram. Kuggineeks gauschi brishnojahs pahr to jaunu ehru, un lifke, itt kà tam par gohda sīmi, kuggam wimpeles uswilkt un wiffus matrohsus brehkt: Urrah!

Zif dauds tee kohki leeti derr, kas Widsemmes un Kursemmes meschōs aug?

Šherajs Kohks: Mas-klawa.

Wehl zitta klawa, masaka, Widsemmes un Kursemmes meschōs un arri mannā meschā aug, bet retti. Winnai irr lappas appatakas, ne kà tai leelai, un winnas sehklas spahrni ne tà us augfchu ūeenahs, kà leelai, bet stahw isplehtuschees, kà liddinadamam wannagam. No winnas mas labbuma warram eedsiht, jo winnā retti irr atrohnama un tapehģ arri mas pasihstama; bet to es sīnu,

fa kohks pats gauschi zeets un dischlereem, dreimanneem un bissu-apehrbejeem ittin derriga irr. Zadehl es arri tohs pahri kohzinus, kas mannâ rohbeschâ aug, tizzigi kohpu, lai warram, woi es, woi manni behrni sawâ laikâ nozirst un leetâ lift. — Gan driht es buhtu aismirsis jums stahstiht, kahdu no schi kohka eedfennamu labbumu es nezerrejoht wehl dabbuju sinnahst. Pirmôs gaddôs, Meschineeka mahjâs eegahjis, es schahs klawas no masakas suggas wehl ne pasinnu, dohmadams, winnas effoht jauni kohzini no tahs paschas leelakas suggas. Bet zittureis' usgahju tahdu kohku seedôs. Uf! woi tad klawas nepilnâ augumâ un tik masas jau seed'? tâ pats sewi pahrajautaju, apskattiju seedus, lappas un misu, un atraddu, fa ta naw ta patte leela klawâ, bet gluschi zittahds kohks. Zuhlihn nolausu sarrinu un dewohts us muischu pee aumeisteri. Tas nu fazzija: schis kohks Wahj' wallodâ tohpohst dehwehts Masholder, un winsch kundsinu eefubtija pee leelas-mahtes, lai sakfoht, tas kohks, fo winna meklejusi, taggad effoht atrasts Meschineekôs pee Zanna. Pehz brihtina leela-mahte manni lifke pee sewim eefaukt un manni luhdse, lai winnai jel kahdu lakkatinu pilnu no tahm misahm fubtoht; winnai effoht waijadsigs preeksch pehrweschanas. Prohtams, fa es to wissliktaku kohzinu nomiseju, jo ar sakeem kohkeem, kas wehl us zelma stahw, waijaga tikpatt labbi skohpam buht, kâ ar kaut kahdu zittu mantu, fo weenâ deenâ ne warr eepelnihst jeb usaudseht. Kad nu pehzal' ruddeni biju muischâ, kohkus dseht, tad leela-mahte arri eenahze, tohs fainneekus mishligi sweizinaja un us man fazzija: reds', schis willans lakkats jeb schallis tik smuffi farkan-bruhns ar tawahm mas-klawas misahm irr pehrwehts. Waldeews par tawu paklausichanu! — Tas man bija preeks, un leela-mahte man arri to padohmu jeb mahzibu dewe: kad ar schahm misahm gribboht pehrweht, fa tad waijagohst to willanu drehbi papreeksch ar tahdu sahli, fo pa wahziffi Wilsmutl fauz, eemehrzeht.8

P e e l i k k u m s.

Uf! kâ tas kristiga zilweka firdi lezzina, fa Meschineeka Zannis tē naw aismirsis teem laudim eefohdinaht, lai wesselus kohkus jel ne maite, nomisedami! — Un kad jau irr fauns un grehts, sawâ paschâ meschâ tâ aplam kohku kehstiht, zil dauds leelaka negantiba buhs, kad tâ darra zitta zilweka kohkam, fo schis sawâ meschâ neapwihstu leef augt, drohschi tizzedams, fa gan neweens kristihts zilweks tik besdeewigs ne buhschoht, winnam to Deewa dahwanu tihfschi pohstiht? Bet ne fenn wehl gaddijahs, fa gohdigs mescha fargs sawa pascha fainina meitu panahze, kad ta, gribbedama zindus pehrweht, winna walsti brangu kohku bija nomisejusi. Mescha fargs firdigi tai gahje wirsû un ar asseem, bet gudreem wahrdeem winnu isbahre, kâ pats esmu dsirdejis. Schee wahrdi man tik gauschi patifke, fa winnus wehl to paschu deenu usrafstiju, dohmadams: waijaga tohs lifke drikkês, lai irraid wisseem kohku pohstijateem par mahzibu. Zē winni irr. "Pag! tu! tu, kohku pohstijataja! Saffi man, — nè, brehz', pilnâ rikhlé brehz', lai dsird wiss meschs, kapehz' tu kohkeem tâ pa weetahm drehbes, freklu un ahdu noplehti? Paschu to ahdu!

Woi tu ne sinni, fa kohki tad nihzin fahf un jau pehz trim gadbeem, ja dauds, no nihkt kalstamâ sehgâ, un tikpat gruhâ wahrgschanâ, kurrâ tee zilwefi nomirft, kas, no zitteem kaitinati, kluffibâ firdsehdahs. Redf' sche! tu to kohku arri effi kaitinajusi, pee nahwes kaitinajusi! Un kapehz to ahdu? Preeksch pehrweschanas? — Kaunees, kohku Nepkawa! kaunees jel pahr tahdu isrunnu! Woi tad taws tehws, tu nerahens behrens, ne walfa baltu kaschoku? — Winsch, tahds tikuma wihrs, katru kohku gan leef palikt pee ahdas, pee krefla un pee drehbehm, ja tas wiffâ gohdâ winnam naw wajadfigs preeksch ehkas, woi preeksch malkas. Winsch labbi sinn, kahds gohds tam kohkam nahkaks, kas tik brangi us augschu steepjahs un dauds leelaks irr, ne kâ zilwefs ne muhscham warr palikt. Kaunees, kohku maitataja! kaunees, pehrwetaja! — Deews labbaki proht pehrweht, ne kâ tu, un winsch arri sinn, kas apmahlejams, kas naw. — Preeksch zimdeem? Woi tad rohkas tawas naw baltas? Kam tad zimdeem wajaga zittadeem buht? Woi tu tad fweestu waffarâ pehrwe baltu un seemâ dseltenu? Nè; tu tâ leez' palikt, kâ Deews dewis. Kaunees, ka tu Deewu paschu gribb likt kaunâ! — Eij, luhds' tehwu, lai steidsahs scho kohku ispestiht no wiffas winna nelaimibas, un tu — us preekschu jel paleezi pee baltas aitas. Laid' waggaram tahs deglainas un junkuram tahs melnas. Irr deewsgan aunu ahdas, kurrâhm deglainas un melnas spalwas irr. Paleez' tu, kâ taws tehws, pee tahs baltas, weentefigas aittinas un tee sinnami, — tee lai walfa zaunus, wilkus, lahtschus un lauwas; tad katris sawas paschas spalwas nessa.“

W e e n t u l i s.

Wisseem laudim tikke flaweht
 Andreju, kas gohdigs bij;
 Jo schis wihrs ne spehje kaweht,
 Zitteem lihdscht mihligi.
 Wisseem behdigeem, kas winnu
 Luhdse, teem nahkt paligâ,
 Winsch ar tschaklibu un sinnu
 Labbu firdi rahdija.

Schim peepefschi prahtâ nahze,
 Deewam zittu gohdu doht;
 Jo winsch tufschâ mallâ fahze,
 Tam arweenu falpojoht.
 Dshwodams ne kahds jaktis
 Bij winsch meschâ buhdinâ,
 Kur winsch deenas tâ kâ naktis
 Swehtas dseefmas dseedaja.

Kur ne redseja ne weenu,
 Det tik winsch bij atrohnams,
 Staigaja tas kahdu deenu,
 Kohku augtus meklebams.

Kad winsch tahlu bij no mahjahm,
 Lapsa sahlê waideja;
 Jo tai bij pee winnas kahjahm
 Leela kaite darrita.

Kamehr luhfoja scho swehru,
 Nahze ehrglis turwu klah,
 Tas pats nesse kautu jehru,
 Slinmneezei to dahwinah.
 Taggad weentulis pee sewis
 Dohmaja: "Kam publetohs!
 Jo tas Tehws, kas wiffu dewis,
 Ehdeenu ir mannim dohs.

Es ar behdahm un ar mohkahm
 Dstikâ meschâ staigaju,
 Kâ jebkur eeksch sawahm rohkahm
 Kahdus augtus dabbutu.
 Ak! lai peedohd man to grehku
 Tas wiffscheligs Kungs un Deews,
 Kâ ar wiffu sawu spehku
 Tam ne esmu padeweess!

Es ne griibu attal s'fraidiht,
 Jeb jo prohjam ruhpijs buht,
 Bet tik us to Zehwu gaidiht,
 Ras pee lapfas ehrglu fuhr'.
 Pehz schahm dohmahm, kas tam tiffe,
 Wiasch nu teescham dshwoja;
 Bet tas gudrais Deems ne liffe
 Barribu tam buhdinâ.

Geschas deenas spehdams gaweht,
Dshwoja wiasch fuherumâ,
 Ta wiasch dshinnahs laiku kaweht,
 Lihds tam nahwe draudeja.
 Tad weens jauneklis pee winna
 Nahze, mihli fazzidams:
 "Andrejs, leezi labbi sinâ
To, kas Deewam patihkams.

Tu few pascham s'fahdes darri,
 Namehr welta nomohzees;
 Labba' tu no jauna warri
 Sitteem drohschi rahditees.

Rapehz effi scheitan nahjis,
 Deewa bauflus peemirstoh?
Tu jau zitkahrt biji fahjis
Tam ar darbeem gohdu doht.

Rahdu mahzibu tu dabbu,
 Kad pee lapfas ehrglis nah?
 Râ ir zilwefam to labbu
Strahdant buhs, fo darriht maht.
 Galki, woi tu frustiu nessi,
 Zeeschohht fahdu stimmibu?
 Râ schis ehrglis spehzigis effi,
 Un jel darri labbumu.

Zeescham, tas mums naw par gohdu,
Deenu sagt un stinkotees;
Zaur to tiffat Deewa fohdu
Schinni muhschâ pelnamees.
 Ras scheid labbas mantas krahjahs,
 Dshidamees, jo derrigs kluht,
 Warrehs weenreis debbes mahjas
 Augustus preekus eedabbuht. B.

Sinna, zil naudas 29. August-mehn. deenâ 1833 eefsch Nihges makfaja par daschahm prezzehm.

Par	Makfaja:	Sudr. nauda.		Par	Makfaja:	Sudr. nauda.	
		Rb.	R.			Rb.	R.
1	puhru rudsu, 116 mahrzinus smaggu	1	40	1	pohdu (20 mahrzineem) wassu	5	—
—	meeschu, 100 mahrzin. smaggu	1	—	—	tabaka	—	60
—	kweeschu, 128 mahrzin. smaggu	1	85	—	fweefta	2	25
—	ausu	—	60	—	dsfelses	—	65
—	firnu	1	40	—	linnu, frohna	2	—
—	rupju rudsu = miltu	1	30	—	brakka	1	80
—	bihdeletu rudsu = miltu	1	60	—	fannepu	1	—
—	bihdeletu kweeschu = miltu	2	40	—	schfihitu appinu	2	10
—	meeschu = putrainu	1	60	—	neschfihitu jeb prezzeß appinu	1	20
—	eefala	1	5	—	muzzu silku, eglu muzza	5	50
—	linnu = sehklas	2	—	—	lasdu muzza	5	75
—	fannepu = sehklas	1	—	—	smalkas fahls	4	—
1	wesumu seena, 30 pohdus smaggu	3	—	—	rupjas baltas fahls	4	50
barrotu	wehrschi galku, pa pohdu	1	—	—	wahti brandwihna, pussdegga	9	—
				—	diwdegga	11	—

Weenu subraba rubli warreja dabbuht par 361½ kapeiteem warra naudas.

Lihds 29. August pee Nihges irr atnahfufchi 681 kuggi un aishbraufufchi 654.

Wrihw drikkelt. No juhrmallas-gubbernementu augstas waldischanas pusses:
 Dr. C. E. Napierky.